

GREEN CARE OSAKSI SOSIAALITYÖTÄ?

LUONTOON TUKEUTUVAT TYÖMENETELMÄT JA
PAIKALLINEN ERITYISYYS

SOSIAALITYÖN PRO GRADU -TUTKIELMA
ARMI LEHTO

GREEN CARE JA SOSIAALITYÖ – TAUSTAA

- Suhde luontoon sosiaalityön kehityshistoriassa välillinen, työvoimapoliittinen ja kurinpidollinen
- Luonto *sosiaalisena mahdollisuutena* puuttuva aihealue sosiaalityön teoriassa ja tutkimuksessa
 - poikkeuksena erilaiset opinnäytetyöt
 - miten luonto kuntouttavana ja voimaannuttavana voi auttaa sosiaalityön asiakkaita?
- Green Caren ja sosiaalityön yhdistävä teoreettinen malli:
Vihreä ekososiaalinen teoria

TUTKIMUSASETELMA

- **Tutkimuskysymykset:**

Luontoon tukeutuvien GC -tyyppisten menetelmien:

- 1. tuntemus**
- 2. hyödyntäminen**
- 3. merkitykset ja mahdollisuudet sosiaalityön kannalta**

- **Kysely Lapin sosiaalityöntekijöille**

TUTKIMUSMENETELMÄT

- “Mixed Methods”
 - kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tarkastelu
- Sähköinen Webropol –kysely
- Tilastollinen kuvailu ja laadullinen sisällönanalyysi

AINEISTON KUVAUS

- **165 lähetettyä kyselyä, 75 vastausta**
 - vastausprosentti 45,5
- **Vastausten “luontainen” alueellinen jakautuminen**
 - poikkeuksina Itä- ja Tunturi-Lappi
- **Valtaosa kuntien sosiaalityöntekijöitä**
- **Työorientaatioina yleisimmin yksilötyö ja kuntouttava työ**
- **Työtehtävinä yleisimmin lastensuojelu (41% vastaajista), aikuissosiaalityö (35%), mielenterveystyö (20%) ja toimeentulotukityö (20%)**

LUONTOMENETELMIEN TUNTEMUS

- Menetelmät yleensä ottaen vähän tunnettuja
- Eläinavusteiset tunnetuimmat (36%:lle jokseenkin tuttu)
- Viherympäristön kuntouttava käyttö & hoivamaatalous vähiten tunnetut (suurimmalla osalla heikko tuntemus)
- GC käsitteenä tuntematon (76% ei ole kuullut)
- Kvalitatiivinen aineisto: jonkin verran tietoa luonnon hyvinvointivaikutuksista

LUONTOMENETELMIEN HYÖDYNTÄMINEN

- **Kokonaisuudessaan hyvin vähän hyödynnetty**
 - erityisesti hoivamaatalous ja viherympäristön kuntouttava käyttö/puutarhaterapia
- **Luontoavusteiset hyödynnetyimmät**
 - 45% vastaajista hyödyntänyt, mutta pääasiassa vähän
 - erityisesti luontoympäristöön liittyvät retket ja leirit
 - erityisesti lasten ja perheiden kanssa tehtävässä työssä ja päihdetyössä
 - asiakastapaamisissa, kuntouttavassa toiminnassa, kriisi-interventioissa
- **Jonkin verran eläinavusteista (hevos)terapiaa ostopalveluna**
 - sosiaalityöntekijä välittäjänä

MERKITYKSET&MAHDOLLISUUDET I

- **Kvantitatiivisen mittauksen perusteella kiinnostusta enemmän kuin arvioituja mahdollisuuksia**
 - kiinnostusta keskimäärin jonkin verran
 - mahdollisuuksia keskimäärin vähän
 - kiinnostuksella tilastollinen yhteys aiheen tuntemukseen ja koettuihin mahdollisuuksiin
- **Kvalitatiivisessa aineistossa useilla vastaajista vahva henkilökohtainen luontosuhde, ammatillinen kiinnostus ja pääasiassa avoimen myönteinen suhtautuminen luontomenetelmien hyödyntämiseen sosiaalityössä**
- **Luonnolla katsotaan olevan merkitystä ihmiselle ja luonnon hyvinvointivaikutuksien katsotaan olevan moninaisia**

MERKITYKSET JA MAHDOLLISUUDET II

- Toisaalta huomioidaan yksilöllisyys ja kontekstisidonnaisuus
- Kriittisiä näkökulmia mm. sosiaalityön ja sosiaalipalveluiden/hoitotyön suhde sekä tarkoituksenmukaisuus
- Orientaatiokohtaiset mahdollisuudet: erityisesti kuntouttava työ, yksilö- ja ryhmätyö
- Asiakasryhmäkohtaiset mahdollisuudet: erityisesti lapsi-,nuoriso- ja perhetyö sekä päihde- ja mielenterveystyö
- Merkitykset asiakkuusprosessissa: tilanneselvityksen sekä henkilökohtaisen muutostyön tukena

MERKITYKSET JA MAHDOLLISUUDET III

- Hyödyntämisen haasteet: resurssit, asenteet
- Hyödyntämisen edellytykset: toimintatapojen muutos, motivoituneisuus, koulutus, tavoitellisuus ym.
- Luonto osana paikallista kulttuuria
 - suomalaisuuteen ja lappilaisuuteen liitetään perinteiset luontoarvot ja -harrastukset
 - vuodenaikojen ja luonnonrytmiikan katsotaan tuovan merkitystä ja järjestystä elämään
 - toisaalta pidetään itsestäänselvänä, jotta siitä olisi erityistä hyötyä
- Oman alueen mahdollisuudet : luonnon monipuolisuus, saatavuus ja yhteistyö

YHTEENVETOA&KATSETTA TULEVAAN

- Kaiken kaikkiaan luontomenetelmillä sosiaalityölle vahvaa potentiaalia, mutta toteuttaminen haasteellista
- Kontekstisuus!
- Tarvitaan tutkimusta erityisesti asiakasnäkökulmasta - menetelmien vaikuttavuus
- Tutkimus voi kohdentua esim. kuntouttavaan sosiaalityöhön, lastensuojelulliseen työhön, päihde- ja mielenterveystyöhön..
- Lainsäädäntö, koulutus....